

איזאורה הון: זה הכל בראש שלך

יום רביעי 08 ביולי 2009 03:00 מאת: רוני דורי

שבעה חלומות מרכיבים את "איזאורה הון", פרויקט וידיאו ובמה שיצרו הצלמת והבמאית תמרה ארדה והרקדנית תמר בורר. החודש הוא יוצג לראשונה בפסטיבל "מחלוקה"

בורר (מימין) וארדה
(תצלום: דניאל צ'צ'יק)

פרסומת

לצלמת ולבמאית התיעודית תמרה ארדה אין ניסיון ממשי בריקוד או ביצירת כוריאוגרפיה. בילדותה למדה בלט קלאסי אצל רחל טליתמן ובבית הספר בת דור. אבל בבגרותה נרשמה למגמת עיצוב לקולנוע וטלוויזיה בבצלאל. כשהיא נשאלת כיצד חוותה את התנסותה הראשונה ביצירת כוריאוגרפיה, לפרויקט לבמה ולווידיאו "איזאורה הון" שיצרה עם הרקדנית והכוריאוגרפית תמר בורר, היא אומרת כי "לא ראיתי את זה כיצירת כוריאוגרפיה או וידיאו. יצרתי את העולם של 'איזאורה' ואת המופע הזה, העבודה שהיא גם של במה וגם של וידיאו". בורר, לעומתה, אומרת כי "המלה כוריאוגרפיה מעט זרה לי. הייתי מעדיפה לראות את זה יותר כבימוי, כהנחה של עולם שמאפשר הימצאות. אלה לא רק הצורות של התנועות, המסלולים התנועתיים במרחב. העבודה היא על מצבי הוויה, על איך אתה נוכח בתוך העולם, ואיך אתה נותן לפנימי שלך, הרגשי והאינטואיטיווי, לעלות ולמלא. בוטו, ההגדרה הכי קרובה בעיני מכל ההגדרות שמעגנות מחול, עוסק קודם כל במצב הוויה. מבחינתי מחול זה לא כוריאוגרפיה אלא חקירת מצב תודעה".

הפראי והגרוטסקי

"איזאורה הון", שתועלה בבכורה ב-23 בחודש במרכז סוזן דלל בתל אביב, כחלק [מפסטיבל "מחלוקה"](#), אכן עוסקת במצבים תודעתיים. המופע, שמשלב קטעי וידיאו וריקוד להמחשת שבעה חלומות, יוצר מעין בועה שהיא עולם ומלואו; הישגו הגדול טמון בכך שבניגוד לניסיונות בין תחומיים רבים, ואף שהן הווידיאו והן הריקוד עומדים בפני עצמם כיצירות שלמות, הקשר ביניהם הוא בל יינתק. עולם התוכן של היצירה נוגע באופן חשוף בגרוטסקי, בפראי ובפנים השונים של המושג שליטה.

מתוך הפרויקט המשותף "איזאורה הון" (תצלום: תמרה ארדה)

על הבמה נמצאים, לצד בורר, "החולמת", ארבעה פרפורמרים - מיכל גיל, ורה גולדמן, רועי סנדרוביץ' ויוסף סוויד - שכל אחד מהם מייצג חלק שונה באישיותה. תפקידם הנוסף הוא בביטוי התחושה הפיסית של כל חלום. ההשראה למופע, מספרת ארדה, בת 27, הם החלומות שלה ושל בורר והספר "הערים הסמויות מן העין" מאת הסופר האיטלקי איטאלו קאלווינו. בורר, שרגליה שותקו לפני 20 שנה בקירוב בעקבות תאונת דרכים, פגשה את ארדה לראשונה לפני שנתיים, כשזו הציעה לה ללוות את תהליך היצירה של המופע הקודם שלה, "ברדו", בסרט תיעודי. בורר צפתה בסרט של ארדה באינטרנט ונענתה להצעה. "הדבר שבלט לי יותר מכל הוא השפה", היא מסבירה, "תמרה מחפשת דווקא להיות נוכחת במקומות של הסוד, במקומות אפלים, שלא דווקא נחשפים מיד אלא נרמזים. זה משהו שמאוד מדבר אלי, הוא קו מנחה

בתפישה שלי ובעבודה שלי בבוטו. הרגשתי שיש פה מכנה משותף, וזה לא מובן מאליו לפגוש אדם שרואה דברים דרך תפישת העולם הזאת".

התוצאה, "אבנים כבדות מאוד", הוקרנה בפרויקט "[נמל בית](#)" של עמותת הכוריאוגרפים לפני כמה חודשים. ביוני 2008 הציגו השתיים וידיאו-דאנס שיצרו יחד, "Morning Glory", בפסטיבל הווידיאו-דאנס הבינלאומי בסינמטק בתל אביב.

על "איזאורה הון" הן עובדות יחד כבר שמונה חודשים. "הנושא של החלומות", אומרת בורר, "שהוא עוד סוג של חקר ההיבטים האפלים של התודעה, כמעט מתבקש מתוך נקודת המוצא הזאת של החיפוש אחר הסמוי". הן עשו הכל יחד, היא מוסיפה, ללא חלוקת תפקידים, "אף שזה היה מאוד מפתה לפתור קונפליקטים באופן הזה".

"איזאורה הון" היא יצירה אוניוורסלית, עד שזה מגיע לסכסוך הישראלי-פלסטיני ולגדר ההפרדה. "מעבר לחלומות הפרטיים מאוד", מסבירה ארדה, "הבנו שיש חלומות שמגיעים מבחוץ, משהו פוליטי-חברתי-תקשורתי. האימג' הכי ברור היה חומת ההפרדה. נסענו כמה פעמים לקטע של חומה ליד רמאללה, לצומת שנראה לנו מאוד מדויק לתחושה הזאת, ניסינו לצלם שם ולא אישרו לנו. חיפשנו עוד מקומות עד שהגענו לצד הפלסטיני של אבו-דיס".

החוויות שלהן משם ניכרות בסצינה שבה בורר מכניסה פתקים לסדקי החומה, כאילו היה הכותל המערבי. "היה לנו חשוב להבין את המקום לעומק", היא מספרת, "להקשיב לתושבים האלה ולהראות משהו שהוא יותר מצילום על החומה. לכן ביקרנו שם שמונה פעמים".

עולם כאוטי

היצירה "איזאורה הון" שונה מ"ברדו" בנושא שלה (חלומות לעומת יחסי הגומלין בין החיים והמוות), במספר המשתתפים (חמישה לעומת שלושה), וכן באופיה (רוחב לעומת עומק). עם זאת, אומרת בורר, "אני לא מרגישה שהן שונות זו מזו מהותית". מדוע? "המשאבים הפנימיים שמניעים אותי לחקור את העולם התנועתי באים מאותו מקור. 'ברדו' היא עבודת עומק שמתחילה מגרעין והולכת ומעמיקה בתוכו, ו'איזאורה הון' היא עבודת רוחב. היא מתמקדת בחלומות שמנסים להיות בתזמור, כל אחד מהם מקבל אפיון תנועתי הרבה יותר ספציפי. יש בה עולם כאוטי, כמו בחלומות.

"המחסן הקולקטיווי של התת מודע זורק את רשמיו באופן שאינו מחויב לסדר קוהרנטי שמחויב לבנייה של רצף - וזה היופי. חלק מאוד גדול ממה שקורה בעבודה הזאת הוא בזכות הדינמיקה בין תמרה וביני. כל אחת מאתנו מוזגת את הרשמים ואת האינטואיציה שלה לתוך הקדירה הזאת לאורך כל הדרך, מהעבודה האינטימית בסטודיו, והעבודה הצמודה בינינו לבין עצמנו, ועד לצילומי השטח שבהם גם אנחנו יכולות לזרוק את עצמנו לסיטואציות. יש משהו מאוד משתלח ב'איזאורה הון', גם פראי וגם לפעמים נסגר ומתנקז לנקודה מוסתרת שכמעט מתפוגגת לכלום. זה כמובן ניכר גם בתנועה.

"בצילומים האחרונים שעשינו נסענו למכתש במדבר בחיפוש אחר התמונה של עליית האור בחלק האחרון של העבודה. אחרי כל מסעות החלימה, ההתעוררות היא באותו מקום אבל עם הבנה חדשה. כמנהגנו שוטטנו, עלינו וירדנו, חצינו וחרשנו, נכנסנו לאיזה יישוב. בקצה שלו היתה סוכה ושם בילינו את הלילה כדי לחכות לאור שיעלה. בלילה היו רוחות מושלמות שרקדתי אתן. זו היתה תחושה מרוממת שהתאימה לסיום של 'איזאורה הון' ולמסע הצילומים שלנו".